

EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Brüsszel, 9.4.2014
SWD(2014) 123 final

BIZOTTSÁGI SZOLGÁLATI MUNKADOKUMENTUM

A HATÁSVIZSGÁLAT ÖSSZEFOGLALÁSA

amely a következő dokumentumot kíséri

Javaslat

**AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS IRÁNYELVE
az egyszemélyes korlátolt felelősségű társaságokról**

{COM(2014) 212 final}
{SWD(2014) 124 final}

1. A probléma meghatározása

A kis- és középvállalkozások (kkv-k) csak mintegy 2 %-a hajt végre beruházásokat külföldön más országban létrehozott vállalkozás útján. A beruházások ezen alacsony szintje számos tényezővel magyarázható: többek között a nemzeti jogszabályok közötti eltérésekkel, valamint a potenciális ügyfelek és üzleti partnerek külföldi vállalkozásokkal szembeni bizalmatlanságával. Annak érdekében, hogy megnyerjék a külföldi ügyfelek bizalmát és közelebb legyenek a működésükkel érintett helyi piachoz, a kkv-k és egyéb vállalkozások gyakran döntenek úgy, hogy kizárólagos tulajdonukban álló leányvállalatokon keresztül folytatják tevékenységüket¹. Egy külföldi leányvállalat létrehozása azonban sok esetben megterhelő.

A tagállamok közötti nyelvi, adminisztratív és jogi különbségek megdrágíthatják a külföldi leányvállalatok létrehozását és működtetését. Először is, a vállalkozás létrehozásának kötelező követelményei kapcsán felmerülő közvetlen költségek² magasabbak lehetnek, mint az anyavállalat székhelye szerinti országban. Másodszor, a nemzeti jogszabályok eltérései³ következtében gyakran merül fel a jogi tanácsadás iránti fokozottabb igény, így többletköltség is. Ha a követelmények az Unióban mindenütt egységesebbek lennének, akkor nem lenne szükség kiegészítő tanácsadásra. Ezek a költségek a vállalatcsoportok esetében különösen magasak, mivel egy anyavállalatnak jelenleg eltérő követelményeket kell teljesítenie minden olyan országban, amelyben leányvállalatot kíván létrehozni.

Az európai zártkörű társaság (SPE) statútumáról szóló 2008. évi európai bizottsági javaslat azon akadályok elhárítására irányult, amelyekkel a határokon átnyúló tevékenységet folytatni szándékozó vállalkozások szembesülnek. A javaslat elfogadásához azonban a tagállamok egyhangú hozzájárulása lett volna szükséges, így a tárgyalások eredménytelenségére tekintettel a célravezető és hatásos szabályozás programmal (REFIT) összefüggésben a Bizottság a javaslat visszavonásáról határozott⁴. A Bizottság bejelentette, hogy alternatív intézkedéseket javasol azon problémák elhárítására, amelyekkel a nemzeti határokon átnyúló tevékenységet folytatni szándékozó kkv-k és egyéb vállalkozások szembesülnek. Ez a megközelítés összhangban áll az európai társasági jogról és vállalatirányításról szóló 2012. évi cselekvési tervvel⁵, amely megerősítette a Bizottságnak azt a kötelezettségvállalását, hogy az SPE-javaslaton kívül egyéb kezdeményezéseket tesz annak érdekében, hogy javítsa a vállalkozások lehetőségeit a határokon átnyúló tevékenység folytatására. E hatásvizsgálat ennek összefüggésében kifejezetten a külföldi leányvállalatok létrehozása során felmerülő nehézségekkel foglalkozik.

¹ A leányvállalatok önálló jogi személyiséggel rendelkeznek, és a székhelyük szerinti ország szabályait alkalmazzák. Így amellet, hogy az ügyfelek számára biztosítják az anyavállalat márkanévét és hírnevét, azt a biztonságot is nyújtják, amelyet a külföldi vállalkozással szemben a nemzeti társasági formával való kapcsolattartás jelent.

² Pl. a minimális tőkekövetelmény, a bejegyzési költségek, vagy a közjegyzői költségek.

³ Pl. a létesítő okirat, a vállalkozás szervezetének és felépítésének, vagy a beszámolási követelmények eltérései.

⁴ Az SPE-javaslat visszavonását a „Célravezető és hatásos szabályozás program (REFIT): eredmények és következő lépések” című közlemény melléklete említi (COM(2013) 685, 2013.10.2.).

⁵ COM(2012) 740.

2. Az uniós kezdeményezés szükségessége

Az eddigiek során a tagállamok a vállalkozás létrehozására irányuló eljárás egyszerűsítését és költségeinek csökkentését célzó megoldások kidolgozásakor saját nemzeti helyzetükre (azaz hatályos nemzeti jogszabályaikra) összpontosítottak, és megoldásaikat nem hangolták össze más tagállamokéval. Ezért a nemzeti szabályok továbbra is eltérőek, és nem valószínű, hogy a tagállamok önállóan arra törekednének, hogy a közeljövőben nemzeti jogrendszerükben egy adott társasági jogi formára vonatkozóan azonos követelményeket vezessenek be. Nagyobb a valószínűsége annak, hogy az egyes tagállamok intézkedései továbbra is eltérő nemzeti megközelítéseket eredményeznek. Az eltérő rendszereknek való megfelelés ezért többletköltséget róna a kkv-kra, és akadályozná őket abban, hogy aktívabbak legyenek külföldön. E helyzetre tekintettel a vállalkozások által tapasztalt akadályok leküzdésének jelenleg egyetlen lehetséges módja azok uniós szintű kezelése.

3. Az uniós kezdeményezés célkitűzései

Az uniós kezdeményezés *általános célkitűzése* a vállalkozási tevékenység ösztönzése azáltal, hogy a vállalkozások – különösen a kkv-k – számára megkönnyíti a külföldi vállalkozásalapítást a növekedés, a munkahelyteremtés és az innováció Unión belüli ösztönzése érdekében. *Konkrét célkitűzése* egyes olyan költségek csökkentése, amelyek jellemzően a külföldi leányvállalatok létrehozásához és működtetéséhez kapcsolódnak. *Operatív célkitűzése* a nemzeti jogszabályok egyes lényeges szempontjainak harmonizációja a külföldi vállalkozásalapítás megkönnyítése érdekében.

4. Szakpolitikai lehetőségek

Mivel a kezdeményezés célja a vállalkozások, és különösen a kkv-k által tapasztalt, a 2008. évi SPE-javaslatban tárgyaltakhoz hasonló akadályok leküzdése, e hatásvizsgálat hasonló szakpolitikai lehetőségeket vizsgál, azonban kezdettől fogva elveti azokat, amelyek nem tekinthetők reálisnak, nem kapcsolódnak közvetlenül a leányvállalatok létrehozásához, vagy a vállalatok közötti indokolatlan megkülönböztetéshez vezetnének. Erre tekintettel a hatásvizsgálat elveti a kizárólag a kkv-kra vonatkozó szabályok rögzítését, mivel végrehajtásuk nem lenne célszerű, és feleslegesen szűkítenék a kezdeményezés alkalmazási körét. Célja inkább olyan szabályok rögzítése, amelyek különösen megfelelnek a kkv-knak és a kkv-k tulajdonában álló vállalatcsoportoknak, de nem akadályozzák meg a nagyobb vállalkozásokat sem az általuk nyújtott előnyök kihasználásában. Ezenkívül a hatásvizsgálat elvetette annak lehetőségét is, hogy szűk értelemben vett európai társasági formát határozzon meg, vagy harmonizálja a társasági jog azon területét, amely a leányvállalatok részvénytársaság vagy korlátolt felelősségű társaság formájában történő létrehozásának eljárását szabályozza.

Az egyéb vizsgált szakpolitikai lehetőségek az egyszemélyes korlátolt felelősségű társaságokhoz kapcsolódnak, mivel a leányvállalatok létrehozásakor ez a leggyakrabban alkalmazott társasági forma. A társasági jog érintett területén javasolt harmonizáció kötelezné a tagállamokat, hogy nemzeti jogalkotásukban olyan nemzeti társasági formáról rendelkezzenek, amelynek jogszabályi meghatározása valamennyi tagállamban azonos, és

amelyet egységesen az SUP (*Societas Unius Personae*) rövidítés jelöl. A részletesebb szakpolitikai lehetőségek vizsgálata az alábbi szempontokat érintette:

1. bejegyzés;
2. minimális tőkekövetelmény.

A hatásvizsgálat áttekintette a bejegyzési eljárás különböző modelljeit, figyelembe véve az egyes modellek sajátos szempontjaival kapcsolatos lehetőségeket, továbbá e szempontok kölcsönhatását, például az elektronikus bejegyzés (kizárólag elektronikusan lehetséges vagy elektronikusan és papíron is lehetséges) és a létesítő okirat formanyomtatványának alkalmazása (elektronikus bejegyzés esetén kötelező) között.

Megvizsgálta ezenkívül a minimális tőkekövetelmény különböző modelljeit is, ugyanúgy figyelembe véve a különböző szempontok kölcsönhatását, pl. a minimális tőkekövetelmény (az uniós tagállamokban érvényes minimális tőkekövetelmény átlagának vagy 1 EUR-nak megfelelő minimális tőkekövetelmény megállapítása) és a hitelezővédelem eszközei (a minimális tőkekövetelmény 1 EUR-ban történő megállapítása a mérlegvizsgálat teljesítésének és a fizetőképességi nyilatkozat kiadásának kiegészítő követelményével) között.

5. Az előnyben részesített lehetőségek és hatásai

Bejegyzés

A beavatkozás nélküli forgatókönyv nem valósítaná meg az uniós kezdeményezés célkitűzéseit, mivel nem mérsékelné az egyszemélyes korlátolt felelősségű társaságok alapításával összefüggő költségeket. Ezenkívül a nemzeti társasági jog uniós szinten nem összehangolt esetleges módosításai nem biztosítanák az egyes tagállamok társasági jogának egységét és összeegyeztethetőségét.

A célkitűzéseket a legjobban megvalósító lehetőség az elektronikus bejegyzés lehetővé tétele lenne, a létesítő okirat egységes formanyomtatványának alkalmazásával. A vizsgált lehetőségek közül ez járna a legnagyobb mértékű költségcsökkentéssel, mivel megtakarítást tenne lehetővé egyrészt a közvetlen elektronikus bejegyzési eljárás, másrészt az elektronikus bejegyzést választó vállalkozások által alkalmazott egységes uniós formanyomtatvány. E lehetőség összhangban állna az Unió egyéb szakpolitikáival⁶. Biztosítaná az elektronikus bejegyzési eljárás igénybevételét, amelyhez egységes uniós formanyomtatvány állna rendelkezésre anélkül, hogy azt a tagállamoknak és a vállalkozásoknak az SUP-k kizárólagos bejegyzési eljárásaként kellene elfogadniuk. A többi lehetőséghez képest ez járna a legkedvezőbb hatással a vállalkozást alapítók számára, az egyéb érdekeltekre gyakorolt jelentősebb kedvezőtlen hatás nélkül. Az egyszemélyes korlátolt felelősségű társaságot alapítók számára potenciálisan elérhető költségmegtakarítás nagyságrendjének érzékeltetése céljából a hatásvizsgálat különböző, a megtakarítás kisebb és nagyobb mértéke melletti forgatókönyveket számított ki. Az uniós SUP-alapítók költségmegtakarítása forgatókönyvtől függően évente 21 millió EUR és 58 millió EUR között változhat.

⁶ A vizsgált lehetőségek mindegyikében a célkitűzések csak a tagállamokat terhelő többletköltség mellett érhetők el, amelynek mértéke a nemzeti szinten jelenleg alkalmazott bejegyzési szabályoktól függ. Az elektronikus és papíralapú bejegyzést egyaránt támogató lehetőségek megfelelnek az európai digitális menetrendnek, mivel a vállalkozások elektronikus bejegyzését lehetőségként biztosítják, nem pedig kötelezettséggként írják elő.

Az egyes lehetőségeken belül javasolt intézkedések közül az elektronikus bejegyzési eljárás bevezetése gyakorolná a legnagyobb hatást a tagállamokra és az egyéb érdekelt felekre. E hatás erőssége azonban tagállamonként eltérő lenne a bejegyzési eljárás tagállami szintű digitalizáltságának jelenlegi mértékétől, a rendelkezésre álló emberi erőforrásoktól, valamint a kezdeményezés által előírt színvonal teljesítéséhez a tagállam által választott módszertől függően, mivel a tagállamok nem lennének kötelesek egy adott módszert vagy eszközt alkalmazni a kívánt végeredmény elérésére. Továbbra is teljes körű felelősséggel tartoznának a kérelmezőkkel kapcsolatban szükséges ellenőrzések minőségéért, a kezdeményezés pedig nem szállítaná le az ilyen ellenőrzések jelenleg elvárt színvonalát. Mindez csillapítaná az érdekeltek egyes csoportjainak, például a közjegyzőknek azzal kapcsolatos aggályait, hogy a tagállamokon belül romlik az ellenőrzés színvonala. Számos tagállam jelenlegi gyakorlatának megfelelően a bejegyzési eljárás akkor is eredményesen ellenőrizhető, ha a vállalkozás alapítója nem jelenik meg személyesen a közjegyző előtt azokban a tagállamokban, amelyekben ez előírás. A legtöbb tagállamnak új rendszer létrehozása helyett elegendő lenne átalakítani jelenlegi nemzeti elektronikus bejegyzési rendszerét, a létesítő okirat egységes formanyomtatványával összefüggésben pedig mindössze annak elektronikus elérhetővé tételével kapcsolatban merülne fel költség. Ezenkívül a tagállamokat terhelő költségek egyszeri jellegűek, míg az előnyöket a vállalkozást alapítók a jövőben is élvezhetik.

Minimális tőkekövetelmény

A beavatkozás nélküli forgatókönyv nem lenne eredményes az uniós kezdeményezés célkitűzéseinek megvalósításában, mivel a nemzeti intézkedések nyomán a tagállamok fejlődése eltérő irányt vehet, ahogyan ezt a Magyarországon, Csehországban és Szlovákiában végrehajtott reformok példája is mutatja⁷. Ezenfelül, a nemzeti szinten bevezetett reformok általában nemzeti összefüggésekbe illeszkednek, és az Unió szintjén nem hangolhatók össze megfelelően.

A célkitűzéseket a legjobban megvalósító lehetőség az 1 EUR minimális tőkekövetelmény lenne egyéb kiegészítő hitelezővédelmi intézkedés nélkül. Ez számos tagállamban többletköltségek nélkül csökkentené a vállalkozások minimális tőkekövetelményének teljesítésével összefüggő költségeket. E lehetőség azonban a célkitűzések megvalósításában kevésbé hatékony, és az Unió egyéb szakpolitikáival is kevésbé áll összhangban, mint a minimális tőkekövetelmény csökkentése, amelyhez viszont a mérlegvizsgálat teljesítésének és a fizetőképességi nyilatkozat kiadásának a vállalkozásokat terhelő kötelezettsége társul. Ezzel együtt az utóbbi lehetőség – bár kisebb mértékben – előnyös lenne a vállalkozások számára, ugyanakkor a hitelezők érdekeit is szolgálná. A nemzeti jogrendszerekben bevezetett új szabályok szempontjából a két lehetőség tagállamokra gyakorolt hatása nem térne el jelentős mértékben. Az előnyben részesített lehetőség (1 EUR minimális tőkekövetelmény, valamint a mérlegvizsgálat teljesítésére és a fizetőképességi nyilatkozat kiadására vonatkozó követelmény) révén az Unióban vállalkozást alapítók 215 millió EUR és 595 millió EUR közötti költséget takaríthatnának meg egy év alatt⁸ (kifizetés esetén a fizetőképességi nyilatkozat kiadásával kapcsolatos költségek levonásával), míg a hitelezők is megfelelő mértékű védelemhez jutnának.

⁷ Lásd a hatásvizsgálat teljes szövegét.

⁸ Lásd a hatásvizsgálat mellékletében közölt számítást.

Ez a lehetőség azon tagállamokra lenne hatással, amelyek jelenleg nem alkalmazzák az 1 EUR minimális tőkekövetelményt és/vagy amelyeknek nemzeti jogszabályai a kifizetések szabályozásában nem írnak elő fizetőképességi nyilatkozatot. Ezért előfordulhat, hogy e tagállamok nem támogatják ezt a kezdeményezést. Az 1 EUR minimális tőkekövetelmény megvitatására azonban a visszavont SPE-javaslatától eltérő intézményi összefüggésben kerülne sor, és az nem kapcsolódna egyéb érzékeny kérdésekhez, például a munkavállalói részvételhez vagy a vállalkozás székhelyének áthelyezéséhez. Ez és a korábbi SPE-javaslatban szereplőnél megbízhatóbb hitelezővédelem bevezetése feltehetően javítja a tagállamok közötti megállapodás esélyeit, különösen azért, mert számos tagállam részben a hitelezők védelmét szolgáló kompenzációs intézkedések hiánya miatt ellenzi a minimális tőkekövetelmény csökkentését. Az alacsony minimális tőkekövetelmény fejében a vállalkozásoknak több figyelmet kellene szentelniük a megfelelő mértékű likviditás biztosításának az egyedüli tag részére teljesített osztalék- vagy nyereségkifizetés előtt.

Az előnyben részesített lehetőségek kombinációja

A fenti szakaszok mindegyikéből az előnyben részesített lehetőségek — az SUP-k elektronikus bejegyzése, a létesítő okirat egységes uniós formanyomtatványa, az 1 EUR minimális tőkekövetelmény, valamint a mérlegvizsgálat teljesítésére és a fizetőképességi nyilatkozat kiadására vonatkozó követelmény — kombinációja kedvezően hatna az alapvető jogok gyakorlására, és különösen erősítené a vállalkozás szabadságának elvét azáltal, hogy e jog gyakorlásához újabb lehetőséget biztosít, továbbá több választási lehetőséget enged a vállalkozást alapítók számára az üzleti tevékenységek folytatásában.

Az előnyben részesített lehetőségek emellett kedvező gazdasági és társadalmi hatásokkal is járnának. A vállalkozási tevékenység ösztönzésével e lehetőségek feltételezhetően bővítik a termékek és szolgáltatások kínálatát a fogyasztók számára, több új munkahelyet teremtenek, és a mai üzleti környezetbe jobban illeszkedő hitelezővédelmi rendszert hoznak létre. Miután az előnyben részesített lehetőségek nem érintenék a székhely áthelyezését vagy a munkavállalói részvételt, nem lenne szükség olyan intézkedések bevezetésére, amelyek a vonatkozó társadalmi és egyéb jogok esetleges korlátozásának csökkentését célozzák, mivel a szükséges visszaélés elleni intézkedéseket a nemzeti jogszabályok rögzítik.

Az előnyben részesített lehetőségek kombinációja révén az Unióban vállalkozást alapítók **évente 236–653 millió EUR-t** takaríthatnak meg. A külföldi és belföldi alapítók megtakarításainak egymáshoz viszonyított aránya nehezen becsülhető, a megtakarítások összessége révén azonban különösen a kkv-k jobban kihasználhatnák a nemzeti határokon átnyúló üzleti tevékenység folytatására nyíló lehetőségeket. Bár a működésük szerinti tagállam társasági jogán kívül egyéb jogszabályoknak is meg kellene felelniük, a szabályozási környezetnek az előnyben részesített szakpolitikai lehetőségek tárgyát képező kérdések tekintetében történő egyszerűsítése a jelenlegieknél bizonyára kedvezőbb üzleti feltételeket teremtené.

6. Nyomon követés és értékelés

Az Európai Bizottság az elért eredményeket a célkitűzések alapján értékelné. A nyomon követés eleinte a javaslat megvalósítására irányulna, amelyet a hatásaival kapcsolatos pontosabb információk gyűjtése követne, például a létrehozott egyszemélyes társaságok és

ezen belül az SUP-k számának, az általuk folytatott határokon átnyúló tevékenységek tendenciáinak, létrehozásuk és működtetésük költségeinek, valamint az elektronikus bejegyzés elérhetőségének nyomon követésével. Az ezt követő értékelés megvizsgálná a javaslat nemzeti jogszabályokban történő érvényesítésének módjait, a külföldi vállalkozás létrehozása és működtetése során jellemzően felmerülő költségekre gyakorolt hatását, valamint a megoldásra váró gyakorlati problémákkal kapcsolatos beszámolókat.